

μυθιστόρημα

Βιβλιοδρόμιο

ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ 11-12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2021

Τα δύο μυθιστορήματα της αμερικανίδας συγγραφέως, το «ενήλικο» «Κάτι αστραφτερό» και το εφηβικό «Αν έρθεις σαν τον άνεμο»

Τζάκλιν Γούντσον

Ταυτότητες, έρωτας, μνήμη

Η Τζάκλιν Γούντσον με παιδιά από την κοινότητα του Μπρούκλιν

Η γεννημένη το 1963 Τζάκλιν Γούντσον έχει γράψει πολλά βιβλία για παιδιά και νεαρούς αναγνώστες που όλα τους διαθέτουν μια ιδιαίτερη ποιότητα γραφής και φωτισμού των θεματικών τους. Δεν είναι λοιπόν τυχαίο το ότι έχει τιμηθεί με πολλά και σημαντικά βραβεία της παιδικής και νεανικής λογοτεχνίας – ανάμεσά τους και το πλέον πρόσφατο (2020) Hans Christian Andersen Award.

Αναντίρρητα τα μυθιστορήματά της για νεαρούς ενήλικους αναγνώστες είναι και εκείνα που σηματοδοτούν το συγγραφικό της όραμα. Ένα όραμα που το ολοκλήρωσε το 2016 όταν κυκλοφόρησε και το πρώτο της μυθιστόρημα για ενήλικους, το «Ένα άλλο Μπρούκλιν». Με αυτό το μυθιστόρημα τη γνώρισε και το ελληνικό κοινό το 2019, καθώς

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΜΑΝΟΣ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ

το συγκεκριμένο βιβλίο μεταφράστηκε στη γλώσσα μας και κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πόλις.

Ο ίδιος εκδοτικός οίκος υπογράφει την έκδοση μέσα στο 2021 και του δεύτερου «ενήλικου» μυθιστορήματός της, «Κάτι αστραφτερό», ενώ παράλληλα μπορούμε πλέον να γνωρίσουμε – εν μέρει έστω – και το άλλο πρόσωπο αυτής της τοιμηρίας ως προς τη χρήση της γλώσσας και της μαχητικής σε θέματα αντιρατσισμού και σεξουαλικής ελευθερίας γυναίκας, καθώς οι εκδόσεις Πατάκη φρόντισαν να υπάρχει στα βιβλιοπωλεία μας το cross over μυθιστόρημά της «Αν έρθεις σαν τον άνεμο» (πρώτη έκδοση στην Αμερική το 1998).

Εχει ενδιαφέρον να διαβάσει κανείς παράλληλα τα δύο αυτά μυθιστορήματα για να μπορεί από τη μια να διαπιστώσει τα στοιχεία εκείνα που συνοδεύουν τη συγγραφική πορεία της Γούντσον από το 1998 έως το 2021 και από την άλλη να επισημάνει τις ομοιότητες όσο και τις διαφορές που χαρακτηρίζουν αυτά τα δύο – ελαφρώς – διαφορετικά είδη μυθιστορηματικής σύνθεσης.

Η ίδια η Γούντσον έχει δηλώσει ότι μόνιμα την ενδιαφέρει να ανιχνεύει τις εκφάνσεις των πρώτων ερωτικών σκιρτημάτων κατά την περίοδο της εφηβείας και της πρώτης νεότητας, το πώς αυτές καθορίζουν τη μορφή της ενηλικίωσης. Και ότι επίσης μόνιμα αναζητά τρόπους να καταγράφει το πώς εκφράζεται η εγκληματική ανομία της ρατσιστικής συμπεριφοράς,

δίπλα στην ανάδειξη της αξιοπρέπειας των ανθρώπων που το δέρμα τους έχει σκούρες αποχρώσεις.

Αυτά όλα τα τοποθετεί με κέντρο την οικογένεια, αλλά με σαφήνεια επίσης υπενθυμίζει πως η κάθε οικογένεια αποτελεί βασικό κύτταρο μιας κοινωνικής ενότητας.

Στο cross over «Αν έρθεις σαν τον άνεμο» δυο έφηβοι – εκείνη λευκή, αυτός μαύρος – που ανήκουν στη μεσοαστική τάξη ερωτεύονται και εκείνο που βασικά τους ενώνει είναι οι φιλεπικές ιδιαιτερότητες που ο καθένας τους έχει, αλλά την ίδια στιγμή αυτές είναι που θα κάνουν τις οικογένειές τους να σταθούν με σκοπτική όσο και ανηθική στάση απέναντι σ' αυτόν τον δεσμό. Η οικογενειακή αντίθεση πολύ γρήγορα θα καλυφθεί από την ακόμα περισσότερο προκατειλημμένα αρνητική στάση της κοινωνίας, αυτή που θα φέρει το το σκληρό όσο και άδικο τέλος.

Στο «ενήλικο» «Κάτι αστραφτερό» οι φιλεπτικές διαφορές παρουσιάζονται λιγότερο έντονες, μα πολύ περισσότερο χωμένες βαθιά στη συνείδηση των μελών δυο οικογενειών με καθαρούς έγχρωμα μέλη. Εδώ οι όποιες αντιδράσεις της κοινότητας των λευκών παραμένουν εκτός των οικογενειακών εστιών, αλλά ακόμα κι έτσι καθορίζουν τη μια μετά την άλλη γενιά. Από τη σφαγή της Γάλας του 1921 έως τις σημερινές κοινωνικές εντάσεις ανάμεσα σε λευκούς και μαύρους, ο προσδιορισμός της έγχρωμης ταυτότητας αντανακλάται στο κάτοπρο του ρατσισμού και μέσα από αυτό η Γούντσον, με μαεστρία και λεπτομερή ευαισθησία, περιγράφει θέματα όπως αυτά των σχέσεων παιδιών με γονείς, της ανάγκης μιας αυτοπροσδιοριζόμενης θηλυκής ανεξάρτητης ταυτότητας και πάνω απ' όλα – και για μια ακόμα φορά – του σημαντικού ρόλου που θα παίξουν στο μέλλον του

Τζάκλιν Γούντσον
ΑΝ ΕΡΘΕΙΣ ΣΑΝ ΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

Μτφ. Αργυρώ Πιπίνη
Εκδ. Πατάκη,
σελ. 192
Τιμή 9,90 ευρώ

Jacqueline Woodson
ΚΑΤΙ ΑΣΤΡΑΦΤΕΡΟ

Μτφ. Άννα Μαργακάκη
Εκδ. Πόλις,
σελ. 208
Τιμή 14 ευρώ

κάθε ατόμου τα βιώματα της εφηβικής περιόδου.

Η πολυφωνική αφήγηση

Στα κοινά στοιχεία που καθόρισαν την υλοποίηση αυτών των δύο μυθιστορημάτων, θα πρέπει ακόμα να σημειώσουμε την πολυφωνικότητα της αφήγησης. Στο «ενήλικο» μυθιστόρημα έξι πρόσωπα διαδέχονται το ένα το άλλο και αλληλοσυμπληρώνουν τις εσωτερικές σχέσεις των μελών της οικογένειας, ενώ οι δυο νεαροί πρωταγωνιστές του cross over είναι εκείνοι που θα περιγράψουν τον έρωτά τους – το παρόν και το μέλλον του.

Η τεχνική αυτή της πολυφωνικότητας απαιτεί να διαπρουνται στις επιμέρους αφηγήσεις οι διαφορετικές προσωπικότητες των αφηγητών, την ίδια στιγμή που με αυτόν τον τρόπο θα κυκλώνεται το περιγραφόμενο θέμα.

Η Γούντσον το πετυχαίνει απόλυτα και αξίζει κανείς να αξιολογήσει θετικά τα τη συνεχή ύπαρξη αυτής της συγγραφικής ικανότητας από το 1998 έως σήμερα.

Σαφέστατα – κι αυτό αξίζει να σημειωθεί – υπάρχουν κάποιες διαφορές στα δύο έργα. Είναι αυτές που χαρακτηρίζουν γενικώς το ένα είδος λογοτεχνίας από το άλλο. Αλλά αυτές οι διαφορές εντοπίζονται στις γλωσσικές εκφράσεις. Κι έτσι πρέπει να γίνεται, ακριβώς όπως κάτι τέτοιο συμβαίνει και στον τρόπο που θα εκφραστούν – για το ίδιο πάντα υπαρξιακό τους πρόβλημα – ένας έφηβος και ένας ενήλικος.

Μα η λογοτεχνία πρέπει να ακολουθεί την ψυχοσύνθεση των ηρώων της και με τον δικό τους τρόπο να επικρατεί να την περιγράφει. Η Τζάκλιν Γούντσον έχει τον δικό της κώδικα γραφής όπως και τον δικό της τρόπο να κρίνει τα γεγονότα. Με δυο λόγια, θα τη χαρακτηρίζα ως μια ιδιότυπη συνύπαρξη της αισθαντικότητας μιας Μόρσιον και της μαχητικότητας μιας Αγγέλου.

Μια τέτοια γραφή – έντονα αμερικανική – σπίνει πολλές παγίδες στον μεταφραστικό της. Θεωρώ πως τόσο η Άννα Μαργακάκη όσο και η Αργυρώ Πιπίνη κατάφεραν να βρουν μεταφραστικές λύσεις έτσι ώστε και το όλο ύφος της Γούντσον να μην προδώσουν, αλλά και να προσφέρουν στον αναγνώστη των ελληνικών εκδόσεων μια σαφέστατη και πλήρη επαφή με τον κόσμο αυτής της δυναμικής και μαχητικής γυναίκας που έρχεται να σφραγίσει με το έργο της τη νέα γενιά των μαύρων αμερικανών συγγραφέων.